

بررسی وظایف مسئولان، مردم، معلمان در ارتقاء شأن و منزلت معلم

ناهید آریانژاد^۱، شهین کاظمی^۲، مونا آریانژاد^۳

^۱ دبیر رسمی آموزش و پرورش آبادان

^۲ دبیر رسمی آموزش و پرورش شوشتر

^۳ دبیر رسمی آموزش و پرورش ماهشهر

چکیده

مهم شمردن معلم به عنوان کارگزار اصلی جریان یاددهی یادگیری اگر چه در جوامع معاصر همراه با تأمین مقدمات حفظ شأن و منزلت اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی آنها صورت گرفته، اما در عمل با کمبود هایی در حیطه اجرایی مواجه گردیده است. سقوط تدریجی اعتبار و منزلت معلم در اجتماع سبب کاهش کارآمدی نظام تعلیم و تربیت می شود. به همین منظور ایجاد فرصت هایی برابر جهت دستیابی به شأن و منزلت واقعی معلم باید دغدغه کارگزاران رسمی تعلیم و تربیت باشد. تحقیق حاضر وظایف مسئولان، مردم، معلمان در ارتقاء شأن و منزلت معلم مورد بررسی قرار داده است. روش تحقیق مبتنی بر مطالعات میدانی (مشاهده مستقیم، مصاحبه و تکمیل پرسشنامه) می باشد. جامعه آماری مورد مطالعه در این تحقیق را معلمان، مسئولان و کارکنان آموزش و پرورش شهرستان آبادان و والدین دانش آموزان تشکیل می دهند. با استفاده از روش نمونه گیری کوکران از تعداد ۳۰۰۰ معلم شاغل در شهرستان آبادان تعداد ۲۹۱ نفر، انتخاب شده است. جهت ارزیابی دیدگاه کارکنان آموزش و پرورش تعداد ۳۰ نفر و والدین تعداد ۵۰ نفر پرسشنامه تکمیل شده است. برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار Spss و Excel استفاده شده است. پس از تکمیل پرسشنامه توسط سه گروه مورد مطالعه، وزن دهی و سپس تحلیل آنها، و در نهایت راهکارهای مناسبی جهت ارتقاء شأن و منزلت معلمان، ارائه شده است.

واژه های کلیدی: شأن و منزلت، مسئولان، مردم، معلمان، آبادان.

۱- مقدمه

منزلت شغلی یا پایگاه اجتماعی، ارزشی است که جامعه برای یک نقش اجتماعی قایل است. به عبارت دیگر وقتی نقش اجتماعی فرد در جامعه با نقش‌های دیگر مورد ارزیابی قرار گیرد و درجه اهمیت آن نقش در این مقایسه معلوم شود، بر حسب درجه اهمیت و منزلت آن، پایگاه و موقعیت آن تعیین می‌شود. از آنجا که نقش اجتماعی افراد در جامعه متفاوت است مثلاً نقش یک راننده، آموزگار، استاد دانشگاه، دهقان و پزشک با هم فرق دارد، منزلت شغلی آنها نیز متفاوت است (نیک گوهر، ۱۳۷۱).

منزلت شغلی تعیین کننده رفتار متقابل و انتظارات جامعه از شاغلان است و باعث شکل‌گیری تعاملات اجتماعی نیز میشود (کاظمی پور، ۱۳۸۳) منزلت اجتماعی هر شغل به سه عامل بستگی دارد (محسنی، ۱۳۸۱؛ کاظمی پور، ۱۳۸۳)

۱. قدرت شغل برای اعمال اراده‌ی فردی

۲. میزان امتیازات شغل برای کسب درآمد و ثروت

۳. اهمیت خدماتی که شغل به جامعه ارائه می‌کند.

پژوهش‌ها نشان داده‌اند که شخصیت معلم یا مربی متغیری مهم در کلاس درس یا کارگاه آموزش است (گورکان، ۱۹۹۳) بسیاری از مطالعات انجام شده در مورد معلمان، مربیان و استادان حاکی از آن است که شخصیت کامل و والای مربی، دانش آموز، دانشجو و یا کارآموز را به یادگیری علاقه مند می‌سازد و شخصیت ناکامل و منزلت نایافته‌ی آنان دانشجو یا دانش آموز را با درس بیگانه می‌سازد. تعلیم و تربیت کارورزان و مهندسان توانمند آینده به مربیان با انگیزه و کارآمد نیاز دارد. نقش معلمان و مربیان به عنوان منابع انسانی یک کشور توسط بسیاری از کشورهای دنیا خوب درک شده است و این گونه کشورها با فراهم آوردن شرایط مناسب، منزلت اجتماعی بالایی را برای این حرفه تدارک دیده‌اند (علیزاده و رضایی، ۱۳۸۸) برای مثال در کشورهایی مثل ژاپن که سیستم آموزش و پرورش پیشرفته‌ای دارند، معلمان و مربیان از منزلت بالایی برخوردارند و شمار داوطلبان این حرفه از بسیاری مشاغل دیگر بیشتر است. ژاپنی‌ها معتقدند که شایستگی نظام آموزشی به اندازه‌ی شایستگی معلمان و مربیان آن است (امین ورزلی، ۱۳۷۹).

محققین رضایت شغلی را بصورت ساختار چند بعدی شامل رضایت از شغل، سرپرست، همکار، وضعیت پرداخت، برنامه‌های ترفیعی، سیاستهای شرکت، احساس امنیت شغلی و وجهه اجتماعی تصور می‌کنند. به طور ساده، مفهوم رضایت شغلی بصورت یک رضایت کلی در غالب شرایط شغلی خاص شامل پرداخت، ترفیع، امنیت می‌دانند. رفتارهای همکاران و سرپرستان از عوامل پراهمیت در تأمین رضایت شغلی کارمندان است. همچنین سبک‌های مدیریت، ارتباطات و پاداش‌ها بر نگرش و عکس‌العمل‌های کارمندان مؤثر است که در ادبیات مختلف نیز مورد مطالعه قرار گرفته است و طبقه بندی آن بر اساس دو شاخص: رضایت شغلی کلی و جمعی از رضایتهای جزئی می‌باشد. رضایت از شغل به غیر از موارد فوق ممکن است به دلیل عملکرد بالای نیروی انسانی و یا کیفیت روابط کاری نیروی انسانی و یا در اثر هر دو عامل فوق ایجاد شود (پارک، دیتز^۱، ۲۰۰۶ به نقل از نیاز آذری و همکاران ص ۳۲۶)

با توجه به این که نگرش به یک حرفه مهمترین عامل تعیین کننده‌ی دستیابی افراد به آن حرفه است، (کاکیر، ۲۰۰۵) تحقیقات اخیر نشان داده که در ایران نگرش به حرفه‌ی معلمی یا مربیگری در سطحی که شایسته‌ی آن باشد، خوب نیست (خدیوی زند، ۱۳۴۵). معلم زمانی قادر خواهد بود از عهده وظایف آموزشی خود به خوبی و شایستگی برآید که از شأن و منزلت

¹ Park & Deitz

والائی برخوردار باشد. واضح است که موقعیت، منزلت و پایگاه اجتماعی بالا در روحیه معلمان و کارآئی آنها تأثیر به سزایی خواهد داشت.

از جمله مهارت‌هایی که داشتن آن از یک مربی و یا معلم در کارگاه یا کلاس درس انتظار می‌رود، برقراری ارتباط مؤثر با کارآموز، دانش آموز، یا دانشجو است که برای ارتقای آن می‌توان موارد زیر را نام برد (شعبانی، ۱۳۷۱ به نقل از ابراهیمی نژاد و همکاران ۱۳۹۲) گوش دادن به صحبت‌های کارآموز، دانش آموز، یا دانشجو با دقت و حوصله که نشانه‌ای از احترام مربیان و معلمان به آن هاست. برقراری ارتباط کلامی و تبادل احساسات بین معلمان و یا مربیان با دانش آموزان، کارآموران، یا دانشجویان بطوری که گروه اخیر بتواند آزادانه نظرات خود را در کلاس درس و یا کارگاه بیان کنند. استفاده از روش مباحثه و گفتگو در امر تعلیم و شرکت دادن کارآموز، دانش آموز و دانشجو در بحث‌ها به کارگیری زبان بدن (ارتباط غیر کلامی) که در تکمیل ارتباطات کلامی مؤثر است (هوتاملانی، ۲۰۰۵).

با توجه به ارزش و اهمیت نقش معلمان در تعلیم و تربیت جامعه، در این پژوهش به بررسی وظایف مسئولان، مردم و معلمان در ارتقاء شأن و منزلت معلم پرداخته‌ایم و در آخر راهکارهای برای ارتقاء شأن منزلت معلم ارائه شده است.

۲- بیان مسئله

آموزش و پرورش از جمله واژگان کلیدی در مباحث گذشته، حال و آینده بشریت بوده، هست و خواهد بود. برای رویارویی با چالش‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، علمی و اخلاقی، بستری مناسب تر از نظام آموزش و پرورش نمی‌توان یافت. حفظ، اشاعه و توسعه علم و فرهنگ به وسیله نظام آموزشی با محوریت نقش معلم صورت می‌گیرد و تخصص کافی و همراهی با علوم رو به رشد و توسعه فضاهای ارتباطی داخلی و خارجی، فراهم آورنده تحرک و پویایی برای نظام آموزشی و نقش آفرینی معلم و فضاهای آموزشی می‌باشند (حمیدی شریف، ۱۳۸۲، ۸۹). معلم، واسطه میان گذشته و آینده و نقشی ما بین بافت کلان و سلول‌های جوان جامعه است. تاریخ آموزش و پرورش نشان می‌دهد هر چه از گذشته به سمت حال حرکت می‌کنیم، حدود مسئولیت و وظایف و فرآیندهای تحول آفرین و فضای نقش آموزشی و تربیتی معلمان افزایش یافته و هر روزه بر ابعاد و شاخص‌ها و نقش‌های اجتماعی به اتکای تربیت‌های تخصصی و آموزش‌های مناسب و آموخته‌های به روز و آینده نگرانه، بیشتر شده است (حمیدی شریف، ۱۳۸۲، ۹۰).

معلم از آن جهت کارگزار و عامل اصلی آموزش و پرورش به شمار می‌آید که اهداف اجرایی و نیز متعالی نظام آموزشی، در نهایت توسط وی محقق می‌شود و به منصف ظهور می‌رسد. در نتیجه معلم به واسطه نقش برتری که دارد باید به بازنمای تمام و کمال خصوصیات و کیفیت‌های مطلوب هر نظام آموزشی تبدیل شود. تعامل چهره به چهره معلم و دانش آموزان به عنوان دو قطب اصلی نظام تربیتی، معلم را در موقعیت ممتاز و منحصر به فردی قرار می‌دهد که هیچ یک از عناصر نظام آموزشی از آن برخوردار نیستند. پر واضح خواهد بود که برنامه ریزی‌های آموزشی بدون معلمان فعال و با انگیزه در سطح نظری باقی خواهد ماند و در سطح برنامه‌ریزی‌های کلان کشوری، زیان غیرقابل جبران را بر پیکره کشور و توسعه آن برجای خواهد گذاشت. شرایط فعلی آموزش و پرورش نه تنها شرایط لازم را برای جذب نیروی با کیفیت مهیا نمی‌سازد بلکه موجب انتقال نیروهای با کیفیت از آموزش و پرورش به آموزش عالی و سایر دستگاهها می‌شود (محمدی، ۱۳۸۷، ۱۶۰).

مهم شمردن معلم به عنوان کارگزار اصلی جریان یاد دهی یادگیری اگر چه در جوامع معاصر همراه با تأمین مقدمات حفظ شأن و منزلت اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی آنها صورت گرفته، اما در عمل با کمبودهایی در حیطه اجرایی مواجه گردیده

است. چنین کمبودهایی منجر به تلاش معلمان در جهت جبران و ترمیم نیازهای معیشتی با انتخاب شغل دوم شده است. این پدیده که برای جبران درآمدهای پایین و غیرواقعی در آنها مشاهده می‌شود، در حقیقت بازتابی از ناتوانی نظام آموزش و پرورش در تأمین درآمد مکفی برای کارکنان است. با توجه به ابعاد و پیامدهای مسئله‌زای این وضعیت در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، در فصل هفتم دو راهکار برای تغییر وضعیت کنونی معلمان مد نظر قرار گرفته است: ارتقای منزلت اجتماعی و جایگاه حرف‌های منابع انسانی با تأکید بر نقش الگویی و جایگاه معلم و برقراری الگوی جبران خدمت و تأمین رفاه انسانی درخور منزلت فرهنگیان با توجه به لزوم تمام وقت شدن آنان (شورای عالی آموزش و پرورش، ۱۳۹۰، ۲۶) ناگفته پیداست سقوط تدریجی اعتبار و منزلت معلم در اجتماع سبب کاهش کارآمدی نظام تعلیم و تربیت می‌شود. به همین منظور ایجاد فرصت‌هایی برابر جهت دستیابی به شأن و منزلت واقعی معلم باید دغدغه کارگزاران رسمی تعلیم و تربیت باشد. پیامدهای نارضایتی معلمان را می‌توان در سه سطح مورد بررسی قرار داد. در سطح فردی، کاهش تأثیر نقش الگویی معلم، احساس سرخوردگی و اضطراب شغلی (علیزاده و رضایی، ۱۳۸۸، ۹) در سطح سازمانی، شایستگی نظام آموزشی به اندازه شایستگی معلمان آن است (نویدی و برزگر، ۱۳۸۲، ۶۰) و پیامد معلمان بی‌انگیزه و بی‌رسم متوجه سازمان و نظام آموزشی می‌باشد. در سطح ملی، آموزش و پرورش کلید توسعه جوامع محسوب می‌شود و موفقیت و سعادت ملتها و آینده هر کشوری را می‌توان از سیمای کنونی آموزش و پرورش آن دریافت (ملکی، ۱۳۸۹، ۱) پژوهش حاضر با رویکردی تفسیرگرایانه به دنبال بررسی وظایف مسئولان، مردم و معلمان در قبال معلم می‌باشد. و به دنبال بررسی عوامل موثر در ارتقاء شأن و منزلت معلم در جامعه‌ای که روز به روز این نقش و جایگاه کمرنگ می‌شود است.

۳- پیشینه تحقیق

کلاته رحمانی در تحقیقی تحت عنوان بررسی منزلت اجتماعی مشاغل در شهر مشهد با تأکید بر منزلت اجتماعی معلمان، به این نتیجه دست یافته‌اند که از نظر منزلتی مشاغل قاضی، استاد دانشگاه، وکیل و دندانپزشک منزلت بالایی دارند، مشاغل متوسط از نظر منزلت شامل کارمندان ادارات مختلف نظیر آموزش و پرورش، اداره راه و ترابری، محقق، فوتبالیست و... مشاغل پایین از نظر منزلت شامل مشاغل نظیر حسابدار شرکت، تاپیست، کارمند شهرداری و... است. اکثر دارندگان مشاغل، مهارت شغلی بالایی در انجام کار خود داشته و میزان روابط اجتماعی دارندگان مشاغل متفاوت ارزیابی شده است. ۶۲.۴ درصد از پاسخگویان نگرش مثبت و بسیار مثبتی به شغل معلمی داشته‌اند و ۸.۲۶ درصد نگرش بینابین و ۴.۳ درصد نگرش منفی به این شغل دارند.

موسمی، احمد، ۱۳۸۲، در پژوهشی تحت عنوان بررسی انتظارات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی معلمان در شرف بازنشستگی، نتایج اولویت بندی پاسخگویان در خصوص رؤس اصلی انتظارات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی معلمان در شرف بازنشستگی را ۱- افزایش توان مالی، معیشتی، تأمین مسکن و... ۲- حفظ و ارتقاء منزلت و جایگاه معلمان ۳- ارائه تسهیلات و تخصیص اولویت‌های اجتماعی ۴- حل مسائل و معضلات اجتماعی ۵- ارائه تسهیلات و تخصیص اولویت‌های فرهنگی ذکر کرده است. علیزاده و رضایی در پژوهشی تحت عنوان بررسی منزلت اجتماعی حرفه معلمی و تغییرات آن در طول سه دهه گذشته، ۱۳۸۸، به این نتایج دست یافته‌اند که از دیدگاه شهروندان تهرانی، حرفه معلمی منزلت اجتماعی متوسط رو به بالا دارد و این جایگاه تحت تأثیر پایگاه اقتصادی و اجتماعی آنان نیست. مطالعه روند منزلت اجتماعی حرفه معلمی نشان می‌دهد جایگاه این حرفه در دوره ای سی ساله، رو به کاهش بوده است.

ابراهیمی نژاد و همکاران، ۱۳۹۲، در مقاله ای تحت عنوان روش های ارتقاء منزلت سازمانی و سطح علمی و مهارتی مربیان، نتایج تحقیق نشان داد که منزلت سازمانی مربیان فنی و حرفه ای استان کرمان نسبتاً پایین است. و مربیان مورد مطالعه منزلت خود را متوسط پایین ارزیابی کردند.

سام آرام، قائم پور، ۱۳۹۰، در تحقیقی تحت عنوان سنجش منزلت اجتماعی معلمان در بین دانش آموزان نتایج به دست آمده در این پژوهش نشان داد: منزلت اجتماعی معلمان در بین دانش آموزان بیش از سطح متوسط می باشد و بین مهارت های حرفه ای معلمان و ویژگی های فردی معلمان اعم از صفات جسمی و ویژگی های رفتاری معلمان با منزلت اجتماعی معلمان رابطه وجود داشت. این رابطه به احتمال بیش از ۹۹ درصد معنی دار می باشد. همچنین منزلت اجتماعی معلمان در بین دانش آموزان دختر بیش از منزلت اجتماعی معلمان در بین دانش آموزان پسر بود. این تفاوت نیز به احتمال بیش از ۹۹ درصد معنی دار می باشد.

پژوهش های صورت گرفته در ایران نشان دهنده آن است که در جامعه ی ایران حرفه ی معلمی و مربیگری جزء مشاغل با اعتبار بالا به حساب نمی آید و از دهه ی ۱۳۶۰ شمسی به بعد منزلت اجتماعی سایر مشاغل بیشتر از این حرفه است. که این امر ناشی از عدم حمایت کافی از معلمان و مربیان می باشد (کازمی پور، ۱۳۷۴؛ قاسمی نژاد و اسماعیلی، ۱۳۸۳؛ اخلاقی فرد، ۱۳۸۰) هر چند شواهد بسیاری از متون اسلامی و ملی اعم از سخنان ائمه ی اطهار و انبیا، بزرگان دین و اشعار شعرا در خصوص احترام، بزرگداشت و ارتقاء جایگاه و منزلت معلمان و مربیان به چشم می خورد. اما مطالعه ی برخی منابع و شواهد موجود نشان داده است که معلمان و مربیان منزلت و احترام شایسته ی خود را نزد دانش آموزان، کارآموزان، اولیاء، عامه ی مردم و صاحبان مشاغل مختلف تا حدودی از دست داده اند. کاهش منزلت حرف معلمی و مربیگری در ایران باعث عدم گرایش جوانان با هوش و مستعد به این حرفه (افلاک فرد، ۱۳۸۰، کاهش انگیزش شغلی (کلدی و عسگری، ۱۳۸۲) کازمی پور، ۱۳۷۴؛ قاسمی نژاد و اسماعیلی، ۱۳۸۳؛ افلاک فرد، ۱۳۸۰) کلدی و عسگری، (احساس سرخوردگی و اضطراب شغلی (آگیلار وفایی، ۱۳۷۹) و در نهایت ناکارآمدی نهاد تعلیم و تربیت برای پرورش نسل آینده و سرمایه های اجتماعی ایران میشود (معید فر و ذهانی، ۱۳۸۴ به نقل از ابراهیمی نژاد و همکاران، ۱۳۹۲، ۴۳۶)

۴- هدف تحقیق

هدف از پژوهش حاضر بدست آوردن شناخت دقیق و علمی در خصوص بررسی وظایف مسئولان، مردم، معلمان در ارتقاء شأن و منزلت معلم می باشد.

۵- روش تحقیق

روش تحقیق این پژوهش توصیفی - تحلیلی است. بر اساس هدف، تحقیق حاضر از نوع کاربردی است. اطلاعات مورد نیاز در مقاله حاضر به دو روش، مطالعات میدانی (پیمایشی) و مطالعات کتابخانه ای (اسنادی) جمع آوری و مورد بررسی قرار گرفته است. اساس مطالعه مبتنی بر مطالعات میدانی (مشاهده مستقیم، مصاحبه و تکمیل پرسشنامه) می باشد. پس از تکمیل پرسشنامه، برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار Spss و Excel استفاده شده است. پس از تکمیل پرسشنامه توسط سه گروه مورد مطالعه، وزن دهی و سپس تحلیل آنها، و در نهایت راهکارهای مناسبی جهت ارتقاء شأن و منزلت معلمان، ارائه شده

است. جامعه آماری مورد مطالعه در این تحقیق را معلمان، مسئولان و کارکنان آموزش و پرورش شهرستان آبادان و والدین دانش آموزان تشکیل می‌دهند. با استفاده از روش نمونه‌گیری کوکران^۲ از تعداد ۳۰۰۰ معلم شاغل در شهرستان آبادان تعداد ۲۹۱ نفر، انتخاب شده است.^۳ جهت ارزیابی دیدگاه کارکنان آموزش و پرورش تعداد ۳۰ نفر و والدین تعداد ۵۰ نفر پرسشنامه تکمیل شده است.

برای بررسی ضریب روایی پرسشنامه، در تحقیقات مقدماتی تعداد ۳۰ پرسشنامه تهیه گردید و از ۳۰ نفر تست شد. و در نتیجه اصلاحات جزئی که لازم بود، انجام گرفت، ضریب روایی آنها به شرح زیر می‌باشد:

جدول ۱: میزان آلفای محاسبه شده برای پرسشنامه‌ها

مفاهیم	پرسشنامه معلمان	پرسشنامه مسئولان	پرسشنامه والدین
کل پرسشنامه	۰/۸۸	۰/۹۱	۰/۹۲

با توجه به (جدول ۱)، ضریب روایی کل طیف بدست آمده برای هر یک از پرسشنامه‌ها در حد بالا می‌باشد و بدین ترتیب می‌توان گفت که تحقیق ما از قابلیت اعتماد و یا روایی برخوردار است.

و با توجه به اینکه موضوع تحقیق، سه قسمتی است، سؤالات پرسشنامه هم در سه قسمت طرح شدند. پرسشنامه ای با ۳۰ سؤال که سؤالیهای ۱ تا ۱۰ آن مربوط به وظایف مسئولان در ارتقاء شان و منزلت معلم، سوالهای ۱۱ تا ۲۰ در ارتباط با وظایف والدین در ارتقاء شان و منزلت معلم می باشد و سؤالات ۲۱ تا ۳۰ مختص وظایف معلمان در ارتقاء شان و منزلت معلم است. در این پرسشنامه از پنج پاسخ خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم و خیلی کم استفاده شده است. پرسشنامه‌ی پژوهش به صورت خوداجرای به مرحله ی اجرا درآمد و پرسشنامه ها به صورت تصادفی تکمیل شده است

^۲ روش کوکران (Cochran) از فرمول زیر تبعیت می کند:

$$n = \frac{t^2 pq}{d^2 \left(1 + \frac{1}{N} \left(\frac{t^2 pq}{d^2} - 1 \right) \right)}$$

n - حجم نمونه مورد نیاز

N - تعداد کل جامعه آماری = ۳۰۰۰

T^2 - درصد احتمال صحت گفتار (در اینجا وقتی که سطح معنی داری آزمون برابر با ۰،۰۵ باشد مساوی ۱،۹۶ می‌باشد).

P - احتمال وجود صفت = (احتمال تأثیر مسئولان، والدین و معلمان در جامعه آماری) = ۰،۵

q - احتمال عدم وجود صفت = (احتمال عدم تأثیر مسئولان، والدین و معلمان در جامعه آماری) = ۰،۵

d^2 - خطای نمونه گیری یا سطح احتمالی مورد نظر درجه اطمینان = ۰،۰۵ = ۰،۰۲۵

^۳ با توجه به بررسی مقدماتی به عمل آمده ابتدا به وسیله روش نمونه‌گیری کوکران به تعیین حجم نمونه از تعداد کل معلمان (۳۰۰۰ نفر) اقدام شد. بنابراین طبق محاسبه انجام گرفته تعداد نمونه‌ها برای معلمان برابر با ۲۹۱ نفر برآورد گردید است. به دلیل محدودیت زمانی از بین ۱۰۰ نفر کارکنان آموزش و پرورش شهرستان آبادان، برای تعداد ۳۰ نفر پرسشنامه تهیه و تکمیل شد. همچنین تعداد ۵۰ پرسشنامه توسط والدین تکمیل شده است.

۶- یافته‌ها تحقیق

۶-۱ یافته‌های توصیفی تحقیق

یافته‌های توصیفی تحقیق شامل ویژگیهای فردی پاسخ‌دهندگان که شامل: سن، وضعیت تأهل و سایر موارد می‌باشد که در ذیل به شرح آنها پرداخته می‌شود.

۶-۱-۱ جنسیت

به منظور ارزیابی وضعیت جنسیت در بین پاسخ‌دهندگان اقدام به تشکیل جدول (۲) گردید. بر اساس این جدول از کل نمونه تحقیق برای مسئولان ۷.۷۶ درصد را مردان و ۳.۲۳ را زنان با فراوانی ۲۳ نفر مرد و ۷ نفر زن تشکیل داده‌اند و این درصد برای والدین ۰.۷۲ درصد مرد با فراوانی ۳۶ نفر و ۰.۲۸ درصد با فراوانی ۱۴ نفر زن می‌باشد. همچنین در بین معلمان ۷.۳۴ درصد مرد با فراوانی ۱۰۱ نفر و ۳.۶۵ درصد با فراوانی ۱۹۰ نفر زن مشاهده می‌گردد.

جدول ۲: توزیع پاسخ‌دهندگان بر حسب جنسیت

جنسیت	مسئولان		والدین		معلمان	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
مرد	۲۳	۷.۷۶	۳۶	۰.۷۲	۱۰۱	۷.۳۴
زن	۷	۳.۲۳	۱۴	۰.۲۸	۱۹۰	۳.۶۵
جمع	۳۰	۱۰۰	۵۰	۱۰۰	۲۹۱	۱۰۰

منبع: پرسشنامه

۶-۱-۲ وضعیت سنی پاسخ‌دهندگان

از کل حجم نمونه برای مسئولان بر حسب میزان سن، ۳.۳ درصد بین ۲۰-۳۰ سال، ۷.۲۶ درصد بین ۳۱-۴۰، ۷.۶۶ درصد بین ۴۱-۵۰ سال و ۳.۳ درصد بین ۵۱-۶۰ سال داشته‌اند، با توجه به مطالب ذکر شده مشاهده می‌گردد که گروه سنی ۲۰-۳۰ و ۵۱-۶۰ سال با ۳.۳ درصد در پایین‌ترین رده و گروه سنی ۴۱-۵۰ با ۷.۶۶ درصد در بالاترین رده قرار داشته‌اند. از کل نمونه‌ها برای والدین ۰.۱۰ درصد بین ۲۰-۳۰ سال، ۰.۶۰ درصد بین ۳۱-۴۰، ۰.۲۰ درصد بین ۴۱-۵۰ سال و ۰.۱۰ درصد بین ۵۱-۶۰ سال داشته‌اند، با توجه به مطالب ذکر شده مشاهده می‌گردد که گروه سنی ۲۰-۳۰ و ۵۱-۶۰ سال با ۰.۱۰ درصد در پایین‌ترین رده و گروه سنی ۳۱-۴۰ با ۰.۶۰ درصد در بالاترین رده قرار داشته‌اند. در گروه معلمان وضعیت سنی پاسخ‌دهندگان بدین صورت است که در گروه سنی بین ۲۰-۳۰ سال ۲.۷ درصد، بین ۳۱-۴۰ سال ۹.۶۳ درصد، ۸.۲۷ درصد بین ۴۱-۵۰ سال و ۰.۱ درصد بین ۵۱-۶۰ سال داشته‌اند، با توجه به مطالب ذکر شده مشاهده می‌گردد که گروه سنی ۵۱-۶۰ سال با ۰.۱ درصد در پایین‌ترین رده و گروه سنی ۳۱-۴۰ با ۹.۶۳ درصد در بالاترین رده قرار داشته‌اند، جدول (۳).

جدول ۳: توزیع پاسخ دهندگان بر حسب سن

معلمان		والدین		مستولان		پاسخ دهندگان سن
درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۲.۷	۲۱	۰.۱۰	۵	۳.۳	۱	۲۰-۳۰
۹.۶۳	۱۸۶	۰.۶۰	۳۰	۷.۲۶	۸	۳۱-۴۰
۸.۲۷	۸۱	۰.۲۰	۱۰	۷.۶۶	۲۰	۴۱-۵۰
۰.۱	۳	۰.۱۰	۵	۳.۳	۱	۵۱-۶۰
۱۰۰	۲۹۱	۱۰۰	۵۰	۱۰۰	۳۰	جمع

منبع: پرسشنامه

۳-۱-۶ وضعیت تحصیلات

نتایج بدست آمده از ارزیابی وضعیت تحصیلات پاسخ دهندگان نشان می دهد که از کل تعداد پاسخ دهندگان در بین مستولان ۳.۹۳ درصد فوق دیپلم/ لیسانس و ۷.۶ درصد فوق لیسانس و بالاتر بوده اند. در بین والدین مقطع دیپلم و زیر دیپلم ۰.۲۰، فوق دیپلم/ لیسانس با ۰.۶۴ درصد و ۰.۱۶ فوق لیسانس و بالاتر هستند. و در بین معلمان ۴.۸۱ درصد فوق دیپلم/ لیسانس و ۶.۱۸ درصد فوق لیسانس و بالاتر بوده اند، جدول (۴).

جدول ۴: توزیع پاسخ دهندگان بر حسب سطح تحصیلات

معلمان		والدین		مستولان		پاسخ دهندگان تحصیلات
درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
-	-	۰.۲۰	۱۰	-	-	دیپلم و زیر دیپلم
۴.۸۱	۲۳۷	۰.۶۴	۳۲	۳.۹۳	۲۸	فوق دیپلم/ لیسانس
۶.۱۸	۵۴	۰.۱۶	۸	۷.۶	۲	فوق لیسانس و بالاتر
۱۰۰	۲۹۱	۱۰۰	۵۰	۱۰۰	۳۰	جمع

منبع: پرسشنامه

۴-۱-۶ وضعیت تأهل

با توجه به توزیع فراوانی ها در جدول (۵)، از تعداد پاسخ دهندگان از نمونه های مستولان بر حسب درصد، ۳.۳ درصد متأهل و ۳.۳ درصد مجرد بوده و برای والدین ۱۰۰ درصد متأهل می باشند و همچنین ۴.۹۲ درصد معلمان متأهل و ۶.۷ درصد مجرد می باشند.

جدول ۵: توزیع پاسخ دهندگان بر حسب وضعیت تأهل

معلمان		والدین		مسئولان		پاسخ‌دهندگان وضعیت تأهل
درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۶.۷	۲۲	-	-	۳.۳	1	مجرد
۴.۹۲	۲۶۹	۱۰۰	۵۰	۷.۹۶	۲۹	متأهل
۱۰۰	۲۹۱	۱۰۰	۵۰	۱۰۰	۳۰	جمع

منبع: پرسشنامه

۲-۶ یافته‌های تحلیلی تحقیق

همانطوریکه در جداول (۶-۷-۸) نشان داده شده است، سوالات در سه قسمت مطرح شده اند و همچنین از سه دیدگاه مسئولان، والدین و معلمان مورد ارزیابی و مقایسه قرار گرفته است. بدین ترتیب سوالات ۱ تا ۱۰ وظایف مسئولان در ارتقاء شأن و منزلت معلم، سوالات ۱۱ تا ۲۰ وظایف والدین در ارتقاء شأن و منزلت معلم و سوالات ۲۱ تا ۳۰ وظایف معلمان در ارتقاء شأن و منزلت معلم مورد بررسی قرار گرفته است. با توجه به نظرات ارائه شده و محاسبات انجام شده بر روی این نظرات بمنظور اولویت‌بندی آنها اقدام به تشکیل جداول (۶-۷-۸) گردید که بیانگر مجموع وزنه‌های داده شده، میانگین وزنها و رتبه‌ی هریک از سوالات پرسشنامه از دیدگاه سه گروه پاسخ‌دهنده (مسئولان، والدین و معلمان) می‌باشد.

۱-۲-۶ مسئولان

نتایج تحلیل نشان می‌دهد که از نظر مسئولان ارائه تسهیلات کم بهره و به موقع در جهت بهبود معیشت معلمان به منظور جلوگیری از روی آوردن به شغل دوم با میانگین وزنی ۱.۸۰ بعنوان مهمترین وظیفه مسئولان و پس از آن بستر سازی جهت ارتقاء سطح علمی و آموزشی معلمان با میانگین وزنی ۱.۷۷ در اولویت دوم و تشکیل نهادهای خیریه با مشارکت همه جانبه (آموزشی، فرهنگی، مشاوره ای و...) معلمان با میانگین وزنی ۱.۶۷ در اهمیت بعدی در ارتقاء شأن و منزلت معلم قرار دارد، در مقابل ارائه خدمات مناسب و رایگان به مادران معلم (مهد کودک، ایاب و ذهاب و مشاوره و...) با میانگین وزنی ۱.۳۰ بعنوان کم اهمیت‌ترین وظیفه مسئولان در ارتقاء شأن و منزلت معلم می‌باشد.

در مورد وظایف والدین در ارتقاء شأن و منزلت معلم، مسئولان بر این عقیده هستند که تقدیر والدین از معلمان نمونه با میانگین وزنی ۱.۴۰ بعنوان مهمترین نقش والدین و اهمیت دادن والدین به انتظارات معلم از دانش آموز با میانگین وزنی ۱.۵۰ در اولویت دوم و سپس تدریس در مقاطع تحصیلی مختلف (ابتدایی، متوسطه) و مدرک تحصیلی معلم (دیپلم، فوق دیپلم، لیسانس، فوق لیسانس، دکتری) با میانگین وزنی ۱.۴۳ در رتبه بعدی قرار دارند، همچنین رشته تحصیلی معلم (ریاضی، تربیت بدنی، شیمی، ادبیات، هنر و...) (....)

با میانگین وزنی ۱.۶۷ و همراهی والدین با دانش آموز در انجام تکالیف با میانگین وزنی ۱.۷۷ کمترین اولویت را در میان وظایف والدین در ارتقاء شأن و منزلت معلم دارند.

در مورد وظایف معلمان در ارتقاء شأن و منزلت معلم از نظر مسئولان مطرح نمودن مسایل و مشکلات مرتبط با شغل خود با مسئولین مربوطه با میانگین وزنی ۰۳. ۰۰ بعنوان مهمترین وظیفه معلمان و بعد از آن به ترتیب به روز کردن دانش معلم در رشته خود و بالا بردن سطح علمی با میانگین وزنی ۰۲. ۷۰ و برخورد سنجیده معلم با دانش آموزان خاطی با میانگین وزنی ۰۲. ۲۳ در اولویت‌های بعدی قرار دارند، در حالیکه روش تدریس معلم و استفاده از ابزار نوین کمک آموزشی و احترام متقابل معلمان نسبت به یکدیگر با میانگین وزنی ۰۱. ۴۰ بعنوان کم‌اهمیت‌ترین وظیفه معلمان در ارتقاء شأن و منزلت معلم می‌باشد.

۲-۲-۶ والدین

با توجه به بررسی‌های صورت گرفته از نظر والدین برگزاری اردوهای علمی، تفریحی با میانگین وزنی ۰۲. ۶۲ بعنوان مهمترین وظیفه مسئولان و پس از آن شناسایی و معرفی معلمان برتر و تشویق آنان و تشکیل نهادهای خیریه با مشارکت همه جانبه (آموزشی، فرهنگی، مشاوره ای و . .) معلمان با میانگین وزنی ۰۲. ۲۸ در اولویت دوم و ارائه تسهیلات بیمه ای ویژه برای معلمان با میانگین وزنی ۰۲. ۱۸ و رفع مشکلات مسکن معلمان (به طور مثال : ایجاد شهرک مسکونی فرهنگیان) با میانگین وزنی ۰۲. ۱۴ در اهمیت بعدی در ارتقاء شأن و منزلت معلم قرار دارد، در مقابل بستر سازی جهت ارتقاء سطح علمی و آموزشی معلمان با میانگین وزنی ۰۱. ۶۸ بعنوان کم‌اهمیت‌ترین وظیفه مسئولان در ارتقاء شأن و منزلت معلم می‌باشد.

والدین در مورد وظایف خودشان در ارتقاء شأن و منزلت معلم بر این عقیده هستند که نقش والدین در شکل گیری دیدگاه دانش آموز نسبت به مقام معلم با میانگین وزنی ۰۲. ۴۶ بعنوان مهمترین عامل و تدریس در مقاطع تحصیلی مختلف (ابتدایی، متوسطه) با میانگین وزنی ۰۲. ۱۸ در اولویت دوم و سپس اهمیت دادن والدین به انتظارات معلم از دانش آموز با میانگین وزنی ۰۲. ۱۶ در رتبه بعدی قرار دارند، همچنین وضعیت اقتصادی خانواده در نوع نگرش به شأن معلم با میانگین وزنی ۰۱. ۳۸ ورشته تحصیلی معلم (ریاضی، تربیت بدنی، شیمی ، ادبیات، هنر و . . .) با میانگین وزنی ۰۱. ۴۸ کمترین اولویت را در میان وظایف والدین در ارتقاء شأن و منزلت معلم دارند.

در مورد وظایف معلمان در ارتقاء شأن و منزلت معلم از نظر والدین برخورد سنجیده معلم با دانش آموزان خاطی با میانگین وزنی ۰۲. ۸۸ بعنوان مهمترین وظیفه معلمان و بعد از آن برگزاری کلاس‌های رایگان فوق برنامه برای دانش آموزان نیازمند و پیگیری مشکلات دانش آموزان (مالی، درسی، بیماری، خانوادگی و . . .) توسط معلم و ارجاع به مدیر مدرسه با میانگین وزنی ۰۲. ۲۰ در اولویت دوم و نوع پوشش معلم با میانگین وزنی ۰۲. ۰۰ در اولویت‌های بعدی قرار دارند، در حالیکه احترام متقابل معلمان نسبت به یکدیگر، به روز کردن دانش معلم در رشته خود و بالا بردن سطح علمی و روش تدریس معلم و استفاده از ابزار نوین کمک آموزشی با میانگین وزنی ۰۱. ۶۸ بعنوان کم‌اهمیت‌ترین وظیفه معلمان در ارتقاء شأن و منزلت معلم می‌باشد.

۳-۲-۶ معلمان

نتایج تحلیل نشان می‌دهد که از نظر معلمان نیاز سنجی، اولویت بندی و اقدام در جهت رفع مشکلات معلمان با میانگین وزنی ۰۲. ۰۹ بعنوان مهمترین وظیفه مسئولان و پس از آن ارائه خدمات مناسب و رایگان به مادران معلم (مهد کودک ، ایاب و ذهاب و مشاوره و . .) و رفع مشکلات مسکن معلمان (به طور مثال: ایجاد شهرک مسکونی فرهنگیان) با میانگین وزنی ۰۱. ۶۶ در اولویت دوم و ارائه تسهیلات کم بهره و به موقع در جهت بهبود معیشت معلمان به منظور جلوگیری از روی آوردن به شغل دوم با میانگین وزنی ۰۱. ۶۴ در اولویت سوم در ارتقاء شأن و منزلت معلم قرار دارد، در مقابل حمایت مالی از معلمان با حفظ شأن و

منزلت آنان با میانگین وزنی ۱.۳۸ و شناسایی و معرفی معلمان برتر و تشویق آنان با میانگین وزنی ۱.۳۱ بعنوان کم اهمیت-ترین وظیفه مسئولان در ارتقاء شأن و منزلت معلم می‌باشد.

در مورد وظایف والدین در ارتقاء شأن و منزلت معلم، معلمان بر این عقیده هستند که نقش والدین در شکل‌گیری دیدگاه دانش‌آموز نسبت به مقام معلم با میانگین وزنی ۲.۵۴ بعنوان مهمترین نقش والدین و تقدیر والدین از معلمان نمونه با میانگین وزنی ۲.۴۶ در اولویت دوم، سپس اهمیت دادن والدین به انتظارات معلم از دانش‌آموز با میانگین وزنی ۲.۳۶ در رتبه بعدی قرار دارد. همچنین مدرک تحصیلی معلم (دیپلم، فوق‌دیپلم، لیسانس، فوق‌لیسانس، دکتری) با میانگین وزنی ۱.۵۰ و وضعیت اقتصادی خانواده در نوع نگرش به شأن معلم با میانگین وزنی ۱.۵۸ کمترین اولویت را در میان وظایف والدین در ارتقاء شأن و منزلت معلم دارند.

با توجه به بررسی انجام گرفته معلمان وظایف خود را در ارتقاء شأن و منزلتشان به ترتیب اولویت، نحوه برخورد معلم با دانش‌آموزان و والدین آنان با میانگین وزنی ۲.۹۶ بعنوان مهمترین وظیفه معلمان، بعد از آن مطرح نمودن مسایل و مشکلات مرتبط با شغل خود با مسئولین مربوطه با میانگین وزنی ۲.۰۲ و برگزاری کلاس‌های رایگان فوق برنامه برای دانش‌آموزان نیازمند با میانگین وزنی ۱.۸۶ در اولویت‌های بعدی قرار دارند، در حالیکه روش تدریس معلم و استفاده از ابزار نوین کمک آموزشی با میانگین وزنی ۱.۲۶ بعنوان کم‌اهمیت‌ترین وظیفه معلمان در ارتقاء شأن و منزلت معلم بیان کردند.

جدول ۶: رتبه بندی و اولویت سنجی (از دیدگاه مسئولان، والدین و معلمان)

معلمان			والدین			مسئولان			وظایف مسئولان در ارتقاء شأن و منزلت معلم
رتبه	میانگین وزنها	مجموع وزنها	رتبه	میانگین وزنها	مجموع وزنها	رتبه	میانگین وزنها	مجموع وزنها	
۱	۰۹.۲	۶۰۸	۷	۷۸.۱	۸۹	۸	۴۰.۱	۴۲	S1= نیاز سنجی، اولویت بندی و اقدام در جهت رفع مشکلات معلمان
۵	۵۹.۱	۴۶۲	۸	۶۸.۱	۸۴	۲	۷۷.۱	۵۳	S2= بستر سازی جهت ارتقاء سطح علمی و آموزشی معلمان
۴	۶۴.۱	۴۷۸	۵	۰۶.۲	۱۰۳	۱	۸۰.۱	۵۴	S3= ارائه تسهیلات کم بهره و به موقع در جهت بهبود معیشت معلمان به منظور جلوگیری از روی آوردن به شغل دوم
۸	۳۸.۱	۴۰۲	۶	۰۴.۲	۱۰۲	۵	۵۰.۱	۴۵	S4= حمایت مالی از معلمان با حفظ شأن و منزلت آنان
۵	۵۹.۱	۴۶۲	۲	۲۸.۲	۱۱۴	۳	۶۷.۱	۵۰	S5= تشکیل نهادهای خیریه با مشارکت همه جانبه (آموزشی، فرهنگی، مشاوره ای و...) معلمان
۹	۳۱.۱	۳۸۲	۲	۲۸.۲	۱۱۴	۴	۶۰.۱	۴۸	S6= شناسایی و معرفی معلمان برتر و تشویق آنان
۶	۳۹.۱	۴۰۵	۳	۱۸.۲	۱۰۹	۶	۴۷.۱	۴۴	S7- ارائه تسهیلات بیمه ای ویژه برای معلمان
۳	۶۶.۱	۴۸۲	۴	۱۴.۲	۱۰۷	۷	۴۳.۱	۴۳	S8= رفع مشکلات مسکن معلمان (به طور مثال: ایجاد شهرک مسکونی فرهنگیان)
۷	۳۹.۱	۴۰۴	۱	۶۲.۲	۱۳۱	۷	۴۳.۱	۴۳	S9= برگزاری اردوهای علمی، تفریحی
۲	۶۶.۱	۴۸۳	۳	۱۸.۲	۱۰۹		۳۰.۱	۳۹	S10- ارائه خدمات مناسب و رایگان به مادران

					۹			معلم (مهد کودک ، ایاب و ذهاب و مشاوره و ...)
--	--	--	--	--	---	--	--	--

منبع: نتایج بررسی های میدانی

جدول ۷: رتبه بندی و اولویت سنجی (از دیدگاه مسئولان، والدین و معلمان)

معلمان			والدین			مسئولان			وظایف والدین در ارتقاء شأن و منزلت معلم
رتبه	میانگین وزن‌ها	مجموع وزن‌ها	رتبه	میانگین وزن‌ها	مجموع وزن‌ها	رتبه	میانگین وزن‌ها	مجموع وزن‌ها	
۹	۵۸.۱	۴۵۹	۹	۳۸.۱	۶۹	۵	۳۰.۱	۶۳	S11= وضعیت اقتصادی خانواده در نوع نگرش به شأن معلم
۷	۷۳.۱	۵۰۲	۵	۰۶.۲	۱۰۳	۶	۸۰.۱	۶۲	S12= نگرش مثبت والدین به شأن و منزلت معلم
۵	۱۵.۲	۶۲۶	۷	۶۰.۱	۸۰	۱	۷۷.۱	۴۴	S13= همراهی والدین با دانش آموز در انجام تکالیف
۳	۳۶.۲	۶۸۷	۳	۱۶.۲	۱۰۸	۲	۵۰.۱	۶۷	S14= اهمیت دادن والدین به انتظارات معلم از دانش آموز
۸	۵۹.۱	۴۶۲	۶	۹۶.۱	۹۸	۸	۶۰.۱	۵۲	S15= استقبال والدین از نظر معلم در ارتباط با دانش آموز
۱	۵۴.۲	۷۴۰	۱	۴۶.۲	۱۲۳	۷	۴۷.۱	۶۰	S16= نقش والدین در شکل گیری دیدگاه دانش آموز نسبت به مقام معلم
۴	۲۴.۲	۶۵۱	۸	۴۸.۱	۷۴	۹	۶۷.۱	۵۰	S17= رشته تحصیلی معلم (ریاضی، تربیت بدنی، شیمی، ادبیات، هنر و ...)
۶	۱۰.۲	۶۱۲	۲	۱۸.۲	۱۰۹	۳	۴۳.۱	۶۶	S18= تدریس در مقاطع تحصیلی مختلف
۱۰	۵۰.۱	۴۳۶	۴	۱۰.۲	۱۰۵	۴	۴۳.۱	۶۴	S19= مدرک تحصیلی معلم (دیپلم، فوق دیپلم، لیسانس، کارشناسی ارشد)
۲	۴۶.۲	۷۱۶	۶	۹۶.۱	۹۸	۱	۴۰.۱	۷۲	S20= تقدیر والدین از معلمان نمونه

منبع: نتایج بررسی های میدانی

جدول ۸: رتبه بندی و اولویت سنجی (از دیدگاه مسئولان، والدین و معلمان)

معلمان			والدین			مسئولان			وظایف معلمان در ارتقاء شأن و منزلت معلم
رتبه	میانگین وزن‌ها	مجموع وزن‌ها	رتبه	میانگین وزن‌ها	مجموع وزن‌ها	رتبه	میانگین وزن‌ها	مجموع وزن‌ها	
۲	۰۲.۲	۵۸۷	۵	۸۰.۱	۹۰	۱	۰۰.۳	۹۰	S21= مطرح نمودن مسایل و مشکلات

									مرتبط با شغل خود با مسئولین مربوطه
۱	۹۶.۲	۸۶۲	۶	۷۸.۱	۸۹	۷	۵۳.۱	۴۶	S22= نحوه برخورد معلم با دانش آموزان و والدین آنان
۶	۵۹.۱	۴۶۲	۴	۹۰.۱	۹۵	۵	۹۰.۱	۵۷	S23= اهمیت دادن به وقت دانش آموزان و استفاده بهینه از زمان کلاس
۷	۴۹.۱	۴۳۴	۱	۸۸.۲	۱۴۴	۳	۲۳.۲	۶۷	S24= برخورد سنجیده معلم با دانش آموزان خاطی
۱۰	۲۶.۱	۳۶۶	۷	۶۸.۱	۸۴	۸	۴۰.۱	۴۲	S25= روش تدریس معلم و استفاده از ابزار نوین کمک آموزشی
۸	۳۹.۱	۴۰۵	۷	۶۸.۱	۸۴	۸	۴۰.۱	۴۲	S26= احترام متقابل معلمان نسبت به یکدیگر
۴	۶۳.۱	۴۷۳	۳	۰۰.۲	۱۰۰	۷	۵۳.۱	۴۶	S27- نوع پوشش معلم
۳	۸۶.۱	۵۴۲	۲	۲۰.۲	۱۱۰	۶	۶۳.۱	۴۹	S28= برگزاری کلاس های رایگان فوق برنامه برای دانش آموزان نیازمند
۵	۶۰.۱	۴۶۶	۲	۲۰.۲	۱۱۰	۴	۹۷.۱	۵۹	S29= پیگیری مشکلات دانش آموزان (مالی، درسی، بیماری، خانوادگی و . . .) توسط معلم و ارجاع به مدیر مدرسه
۹	۳۱.۱	۳۸۱	۷	۶۸.۱	۸۴	۲	۷۰.۲	۸۱	S30= به روز کردن دانش معلم در رشته خود و بالا بردن سطح علمی

منبع: نتایج بررسی های میدانی

۷- جمع بندی دیدگاهها و ارائه اولویت های نهایی

بر اساس نتایج جداول (۸-۷-۶)، جدول (۹) تشکیل گردید، در این جدول اولویت بندی و رتبه بندی دیدگاهها و نظرات سه گروه (مسئولان، والدین و معلمان) ذکر شده است. جهت اولویت بندی نهایی نقش و تاثیر سه گروه مورد بررسی، از مجموع میانگین وزنی نظرات سه گروه مشارکت کننده استفاده شده است.

با توجه به نتایج ذکر شده در (جدول ۹)، به ترتیب تشکیل نهادهای خیریه با مشارکت همه جانبه (آموزشی، فرهنگی، مشاوره ای و . . .) معلمان، شناسایی و معرفی معلمان برتر و تشویق آنان، ارائه خدمات مناسب و رایگان به مادران معلم (مهد کودک، ایاب و ذهاب و مشاوره و . . .)، ارائه تسهیلات کم بهره و به موقع در جهت بهبود معیشت معلمان به منظور جلوگیری از روی آوردن به شغل دوم و رفع مشکلات مسکن معلمان (به طور مثال: ایجاد شهرک مسکونی فرهنگیان) به عنوان مهمترین وظایف مسئولان در ارتقاء شأن و منزلت معلم مورد شناسایی قرار گرفته است. بر اساس تحلیل انجام گرفته مهمترین وظایف والدین در ارتقاء شأن و منزلت معلم به ترتیب اولویت، اهمیت دادن والدین به انتظارات معلم از دانش آموز، نقش والدین در شکل گیری دیدگاه دانش آموز نسبت به مقام معلم و تقدیر والدین از معلمان نمونه می باشد.

مهمترین وظایف معلمان در ارتقاء شأن و منزلت خودشان به ترتیب اولویت، برخورد سنجیده معلم با دانش‌آموزان خاطی، مطرح نمودن مسایل و مشکلات مرتبط با شغل خود با مسئولین مربوطه، پیگیری مشکلات دانش‌آموزان (مالی، درسی، بیماری، خانوادگی و . . .) توسط معلم و ارجاع به مدیر مدرسه، برگزاری کلاس‌های رایگان فوق برنامه برای دانش‌آموزان نیازمند و نوع پوشش معلم مورد شناسایی قرار گرفته است.

جدول ۹: اولویت بندی‌های نهایی عوامل مؤثر در ارتقاء شأن و منزلت معلمان از دیدگاه سه گروه مشارکت کننده

اولویت	اولویت‌بندی وظایف مسئولان در ارتقاء شأن و منزلت معلم
۱	تشکیل نهادهای خیریه با مشارکت همه جانبه (آموزشی، فرهنگی، مشاوره ای و . .) معلمان
۲	شناسایی و معرفی معلمان برتر و تشویق آنان
۳	ارائه خدمات مناسب و رایگان به مادران معلم (مهد کودک ، ایاب و ذهاب و مشاوره و .)
۴	ارائه تسهیلات کم بهره و به موقع در جهت بهبود معیشت معلمان به منظور جلوگیری از روی آوردن به شغل دوم
۵	رفع مشکلات مسکن معلمان (به طور مثال : ایجاد شهرک مسکونی فرهنگیان)
	اولویت‌بندی وظایف والدین در ارتقاء شأن و منزلت معلم
۱	اهمیت دادن والدین به انتظارات معلم از دانش آموز
۲	نقش والدین در شکل گیری دیدگاه دانش آموز نسبت به مقام معلم
۳	تقدیر والدین از معلمان نمونه
	اولویت‌بندی وظایف معلمان در ارتقاء شأن و منزلت معلم
۱	برخورد سنجیده معلم با دانش‌آموزان خاطی
۲	مطرح نمودن مسایل و مشکلات مرتبط با شغل خود با مسئولین مربوطه
۳	پیگیری مشکلات دانش‌آموزان (مالی، درسی، بیماری، خانوادگی و . . .) توسط معلم و ارجاع به مدیر مدرسه
۴	برگزاری کلاس‌های رایگان فوق برنامه برای دانش‌آموزان نیازمند
۵	نوع پوشش معلم

مآخذ : مطالعات نگارنده

۸- نتیجه گیری و پیشنهادها

هر چه جایگاه و منزلت معلم و آموزش و پرورش در جامعه ارتقاء پیدا کند، به همان میزان نیز رغبت دانش‌آموز به تحصیل و پیشرفت تحصیلی بیشتر می‌شود. بنابراین رسانه‌ها، نهادها و همه افراد جامعه باید به ارتقای منزلت معلم به عنوان یک پدیده اجتماعی نگاه کنند. در هر جامعه ای که ارزش و منزلت اجتماعی بالا برای معلمان قائل باشند، نتیجه آن پیشرفت علمی و فرهنگی آن جامعه است. بالا بردن شأن و منزلت معلم باعث می شود که او از نفوذ معنوی بیشتری در میان دانش‌آموزان برخوردار شود و انتقال ارزش‌ها بهتر و راحت تر صورت می‌گیرد. متأسفانه سطح درآمد معلمان در مقایسه با هزینه سنگین زندگی باعث شده است اکثر معلمان به دنبال شغل دومی باشند تا نیاز مادی زندگی خود را برآورده کنند. و اگر معلم از مسائل

و مشکلات مادی و رفاهی زندگی آسوده خاطر نباشد نمی‌توانند برای آموزش و تربیت دانش آموزان تمرکز داشته باشد. و تمرکز حواس شرط اساسی گسترش دانش و اندیشه است. با توجه به بررسی های انجام گرفته و موارد ذکر شده در جدول (۹) هر کدام از مسئولان، والدین و معلمان جهت ارتقاء شأن و منزلت معلمان می توانند تاثیر گذار باشند. در نتیجه جهت ارتقاء پایگاه اجتماعی معلمان راهکارهای به عنوان پیشنهادهای تحقیق ارائه میشود:

۸-۱ پیشنهادات

۱. فرهنگ سازی در جهت تقویت منزلت اجتماعی معلمان از طریق ابزارهای رسانه ای، انتشارات و تبلیغات؛
۲. اجرای سیاست تمرکززدایی و فراهم آوردن زمینه مشارکت همه جانبه معلمان در آموزش و پرورش؛
۳. افزایش کارایی نظام آموزشی از طریق اصلاح مدیریت نیروی انسانی و استقرار نظام شایسته سالاری؛
۴. ارائه تسهیلات کم بهره و به موقع در جهت بهبود معیشت معلمان به منظور جلوگیری از روی آوردن به شغل دوم؛
۵. ارائه خدمات مناسب و رایگان به مادران معلم (مهد کودک ، ایاب و ذهاب و مشاوره و . .)؛
۶. شناسایی و معرفی معلمان برتر و تشویق آنان؛
۷. رفع مشکلات مسکن معلمان (به طور مثال : ایجاد شهرک مسکونی فرهنگیان)؛
۸. معلمان مسایل و مشکلات مرتبط با شغل خود را با مسئولین مربوطه مطرح کنند؛
۹. پیگیری مشکلات دانش آموزان (مالی، درسی، بیماری، خانوادگی و . .) توسط معلم و ارجاع به مدیر مدرسه ؛
۱۰. به دلیل الگو قرار دادن معلم توسط دانش آموز معلمان با پوشش مناسب در جامعه و بخصوص مدرسه حضور یابند؛
۱۱. معلم با دانش آموزان و اولیاء برخورد سنجیده و روابط دوستانه داشته باشد؛
۱۲. والدین در شکل گیری دیدگاه دانش آموز نسبت به مقام معلم نقش موثری دارند و همچنین به انتظارات معلم از دانش آموز اهمیت دهند؛
۱۳. تقدیر والدین از معلمان نمونه؛
۱۴. ایجاد تشکلهای صنفی برای دفاع از حقوق معلمان و ارجاع مسایل و مشکلات معلمان؛
۱۵. مسئولین توجه ویژه از نظرافزایش سطح درآمد به معلمان دوره‌ی ابتدایی داشته باشند؛
۱۶. حقوق معلمان با توجه به مسئولیت سنگینی که بر عهده دارند، باید در سطح بالاتری نسبت به حقوق کارکنان سایر مشاغل باشد؛
۱۷. تسهیل در ادامه تحصیل معلمان در دانشگاههای کشور و مراکز تربیت معلم ؛
۱۸. افزایش خدمات بیمه ای بالاخص در بیمه تکمیلی درمان ؛
۱۹. تشکیل و حمایت از مراکز نوآوری و کارآفرینی ویژه معلمان شاغل و بازنشسته.

منابع

۱. ابراهیمی نژاد، م. کیوان فر، آ و رضاپور، م. (۱۳۹۲)، روش های ارتقاء منزلت سازمانی و سطح علمی و مهارتی مربیان، مجموعه مقالات آموزش فنی و حرفه ای و اشتغال در ایران- گردآوردندگان، زرین آبادی، حسن رضا و پزند، کورش، جلد دوم، تهران، سازمان فنی و حرفه ای کشور، صص ۴۴۵-۴۳۵.
۲. امین ورزلی، ن. (۱۳۷۹)، معرفی و تبیین نظام یافته تربیت معلم آموزش و پرورش ایران، رشد معلم، سال هجدهم، شماره هفت.
۳. افلاکی فرد، ح. (۱۳۸۰)، بررسی منزلت اجتماعی معلم در نظام تعلیم و تربیت اسلامی.
۴. آگیلار وفایی، م. (۱۳۷۹)، استرس شغل معلمی: شیوع، منابع و پیامدهای استرس شغلی در میان معلمان مقاطع ابتدایی و متوسطه، فصلنامه پژوهشهای روان شناختی، دوره ۶، شماره ۲-۱ (پیاپی ۱۱)، صص ۹۱-۶۳.
۵. حمیدی شریف، وداد (۱۳۸۲)، معلم؛ ماه آخر، ماهنامه گزارش، اردیبهشت ماه، شماره ۱۴۶.
۶. سام آرام، ع. قائم پور، م. (۱۳۹۰)، سنجش منزلت اجتماعی معلمان در بین دانش آموزان، مجله مطالعات توسعه اجتماعی ایران، سال سوم، شماره چهارم.
۷. شعبانی، ح. (۱۳۷۱)، مهارتهای آموزشی و پرورشی (روشها و فنون تدریس)، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها، انتشارات سمت، تهران، چاپ اول.
۸. شورای عالی آموزش و پرورش (۱۳۹۰)، سند تحول بنیادین آموزش و پرورش.
۹. خدیوی زند، م. (۱۳۴۵)، کتاب کار و هنر و معلم. چاپ دوم، ناشر کتابفروشی زوار مشهد.
۱۰. علیزاده، ا. و رضایی، ع. (۱۳۸۸)، بررسی منزلت اجتماعی حرفه معلمی و تغییرات آن در طول سه دهه گذشته. فصلنامه نوآوریهای آموزشی، شماره ۲۹، سال هشتم، بهار ۱۳۸۸.
۱۱. علیزاده و رضایی، (۱۳۸۸)، بررسی منزلت اجتماعی حرفه ی معلمی (دبیر دبستان و آموزگار دبستان) و تغییرات آن در طول سه دهه ی گذشته، فصلنامه ی نوآوری آموزشی سال هشتم، شماره ۲۹، صص ۲۶-۷.
۱۲. موسمی، ا. (۱۳۸۲)، بررسی انتظارات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی معلمان در شرف بازنشستگی، شورای تحقیقات اداره کل آموزش و پرورش خراسان
۱۳. محمدی، ع. (۱۳۸۷)، ارزشیابی برنامه ریزی نیروی انسانی در آموزش و پرورش ایران و مشکلات آن، فصلنامه تعلیم و تربیت، شماره ۹۴.
۱۴. قاسمی نژاد، ا. و اسماعیلی، ر. (۱۳۸۳)، بررسی شأن و موقعیت اجتماعی معلمان از دیدگاه دانش آموزان مدارس راهنمایی تحصیلی و متوسطه استان اصفهان، فصلنامه آموزشی، پژوهشی، تربیتی آموزه، ۲۳.
۱۵. کلاته رحمانی، ص. (۱۳۸۲)، بررسی منزلت اجتماعی مشاغل در شهر مشهد با تاکید بر منزلت اجتماعی معلمان، شورای تحقیقات اداره کل آموزش و پرورش خراسان، طرح پژوهشی.
۱۶. کاظمی پور، ش. (۱۳۸۳)، نگرش مردم درباره منزلت مشاغل در ایران و ارزیابی میزان ارتباط آن با ویژگیهای اجتماعی اقتصادی افراد، تهران: مؤسسه کار و تأمین اجتماعی.
۱۷. کاظمی پور، ش. (۱۳۷۴)، تحرک اجتماعی و مهاجرت در شهر تهران. رساله دکترای جامعه شناسی، دانشگاه تهران، دانشکده علوم اجتماعی.

۱۸. کلدی، ع. و عسگری، گ. (۱۳۸۲)، بررسی میزان رضایت شغلی معلمان ابتدایی آموزش و پرورش شهر تهران. فصلنامه روان شناسی و علوم تربیتی، سال سی و سوم، شماره ۱، صص ۱۲۰-۱۰۳.
۲۰. محسنی، م. (۱۳۸۱)، مقدمات جامعه شناسی، تهران: انتشارات آگاه.
۲۱. معیدفر، س. و ذهانی، ق. (۱۳۸۴)، بررسی میزان نارضایتی شغلی معلمان و عوامل اجتماعی موثر بر آن مطالعه موردی معلمان شهر نیشابور، فصلنامه جامعه شناسی ایران، دوره ششم، شماره ۱، صص ۱۵۰-۱۳۵.
۲۲. ملکی، ح. (۱۳۸۹)، سنجش منزلت شغلی معلمان در مقایسه با گروه های شغلی جامعه، مجله راستان، شماره ۵.
۲۳. نیاز آذری، ب. عالیشوندی، ا. و موسوی، ع. (۱۳۹۲)، بررسی رابطه اخلاق کار با رضایت شغلی و استرس شغلی، مجموعه مقالات آموزش فنی و حرفه ای و اشتغال در ایران- گردآورندگان، زرین آبادی، حسن رضا و پرند، کورش، جلد دوم، تهران، سازمان فنی و حرفه ای کشور، صص ۳۳۱-۳۲۳.
۲۴. نویدی، ا. و بزرگر، م. (۱۳۸۲)، راههای ارتقاء منزلت اجتماعی معلمان، فصلنامه تعلیم و تربیت، شماره ۲، پیاپی ۷۴، سال نوزدهم.

۲۵. نیک گهر، ع. (۱۳۷۱)، مبانی جامعه شناسی. تهران: انتشارات رایزان.

26. Cakir, O. (2005). Anadolu Universitesi Acik retim Fakultesi ngilizce retmenli Lisans Programı (OLP) ve Eitim Fakulteleri ngiliz ceretmenli Lisans Programı rencilerinin meslee yonelik tutumları ve mesleki yeterlik algıları. non Universitesi Eitim Fakultesi dergisi, 9 (6), 27-42.
27. Gurkan, T. (1993). Ikkul retmenlerinin retmenlik tutumlar ile benlik kavramlar arasndaki iliki (The relationship between teaching attitudes and self-concepts of primary school teachers). Ankara: Sevinç Matbaas.
28. Park, J. , & Deitz, D. G. (2006). The effect of working relationship quality on sales person performance & job satisfaction: Adaptive selling behavior in Korean automobile sales representatives. Journal of Business Research.
29. Hotaman, D. (2005). Ikkoretim I. Kademe retmenlerinin Beden Dilini Kullanm Duzeyleri (The Degree of Body Language Use in Primary School Teachers), XIV. Ulusal Eitim Bilimleri Kongresi, Pamukkale Universitesi Eitim Fakultesi, 28-30 Eylul, Denizli.